

QP Code : 28416

Time : Two hours

Total marks : 60

वेळ: दोन तास

एकूण गुण : ६०

NB: 1) Question no. one is compulsory. It carries 15 marks.

2) Attempt any five questions from the remaining. It carries 9 marks.

3) The English version of the paper is correct version.

1) प्रश्न पहिला अनिवार्य आहे. या प्रश्नाला १५ गुण आहेत.

2) उरलेल्या प्रश्नांतील कुठलेही पाच प्रश्न सोडवा.

3) प्रश्नपत्रिकेची इंग्रजी प्रत ग्राह्य धरली जाईल.

Q) (a) What is paraphrasing? Why do you need to paraphrase? Can you briefly explain various steps involved in paraphrasing? Also explain the exceptions while paraphrasing.

अर्थानुवाद म्हणजे काय आणि त्याची गरज का आहे? अर्थतुवाद करणे प्रकारे केला जातो, त्यातील विविध टप्पे कोणते आणि ते करताना कुठले अपवाद पाळावे लागतात?

OR

1 (b) What are the dimensions in field observation? What is the process and techniques of field observation? What are the advantages and disadvantages of field observation?

क्षेत्र निरीक्षणाचे परिमाण कोणते? क्षेत्र निरीक्षण करण्याची प्रकृती आणि तंत्रे काय आहेत? क्षेत्र निरीक्षणाचे फायदे आणि तोटे कोणते?

2) Researcher always acts as a logician. Comment.

संशोधकाने तर्कशास्त्रज्ञ असणे पाहिजे. आपले मत मांडा.

3) Explain dos and don'ts while designing questionnaire?

प्रश्नावली तयार करताना लक्षात ठेवायच्या आणि टाळावयाच्या मुख्य बाबी कोणत्या आहेत?

4) Attempt each of the following:

खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या:

a. What do you mean by ecological fallacy?

परिस्थितिक तर्कदोष म्हणजे काय?

b. Why is it important to conduct a pilot study?

प्राथमिक अध्ययनाचे महत्त्व का आहे?

[TURN OVER

- c. Why should the categories be mutually exclusive and exhaustive?
विभागीय/वर्गीकरणची रचना नःशेष आणि अनन्य का असवी?
- 5) Write short notes on:
खालील प्रश्नांची थोडक्यात उत्तरे द्या:
- a) Analytical Research विश्लेषणात्मक संशोधन
b) What is positivism? प्रत्यक्षज्ञानवाद म्हणजे काय?
c) What is diagnostic research? निदानात्मक संशोधन म्हणजे काय?
- 6) What is sampling? What care should you take while selecting a sample? Cite a research which failed because of biased sampling.
नमुना म्हणजे काय ? नमुना निवडताना कुठली काळजी घेतली पाहिजे ? नमुन्यातील पूर्वग्रहांमुळे अयशस्वी झालेल्या एखाद्या संशोधनाचे उदाहरण द्या
- 7) Why is an ethnographic study unlikely to use a probability sample?
मानवसंस्कृतीवर्णन पद्धतीमध्ये संभाव्य नमुना निवड प्रक्रियेचा अवलंब का केला जात नाही?
- 8) Give one example of each of the following question type :
खालीलपैकी प्रत्येकाचे एक उदाहरण लिहा:
- a. Matrice type question अनुक्रम प्रश्न
b. Personal question वैयक्तिक प्रश्न
c. Feeling thermometer भाव रूपमापक प्रश्न
d. Leading question अग्रसर प्रश्न
- 9) Explain different types of relationships of independent and dependent variables with examples?
स्वावलंबी आणि अवलंबित चलांमधील विविध प्रकारचे संबंध कोणते यावर सखोल टीप लिहा?
- 10) Write a detailed note on hypothesis?
अभ्युपगम म्हणजे काय?
- 11) Write a brief note on internal and external validity?
अंतर्गत आणि बहिर्गत वैधता यावर संक्षिप्त टिप्पणी लिहा.

*****